• № 94 (6363) • Ceturtdien, 1992. gada 24. decembrī • Cena 4 rbl. (kioskos)

NOVADNIEKS

LATVIJAS REPUBLIKAS PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Priecīgus Ziemassvētkus!

CIENĪJAMIE RAJONA IEDZĪVOTĀJI!

Aizrit vēl viens smagu pārbaudījumu pilns gads neatkarīgajā Latvijas valstī. Daudzi šobrīd vaino valdību par tās ekonomisko politiku, vaino Augstāko Padomi par pieņemtajiem likumiem un vaino līdzcilvēkus. Retāk kāds uzdod jautājumu sev — ko es esmu darījis, lai kaut cik būtiski varētu mainīt sarežģītos dzīves apstākļus?

Bet, neskatoties uz to visu, daudzi rajona iedzīvotāji ir godīgi veikuši savu darbu, pārvarējuši ikdienas raizes, mācījuši to darīt arī saviem bērniem.

Smaga rūpju nasta gulējusi un vēl kādu laiku gulēs uz zemkopju pleciem. Solīti pa solītim, attīrot savu tēvu zemi no nezālēm un krūmiem, Jūs laužaties cauri pelēkajai ikdienai. Paldies Jums par sīkstumu un strādātgribu! Vēl daudz darāmā, lai Latvija atgūtu pasaules slavu kā augsti attīstīta, lauksaimnieciska zeme.

Zem ziemas baltā sniega Jūsu tīrumos briest jaunā raža. Pašu rokām izaudzētā maize dos spēku ikdienas solim, dzīvei.

Izsenis zināms, ka Ziemassvētku naktī brīnumi notiek. Lai brīnums notiek ar mums visiem, aiztraucot nost svešos sārņus, lai kļūstam par tādiem, kuri nebaidās grūtību. Mūsu katra rokās ir vairot gaismu. Ticēsim savam gara spēkam, tā spējai iespaidot lietas un cilvēkus!

Priecīgus Ziemas saulgriežu svētkus! Laimīgu, veselības, saticības pilnu Jauno gadu Jums visiem, rajona iedzīvotājiem — skolotājiem, ārstiem, rūpniecības uzņēmumu un visu iestāžu darbiniekiem, zemkopjiem, mūsu jaunajai paaudzei un pensionāriem!

Lai spīd Jūsu darbos Daile,
Tautiskums un Cilvēcība!

PREIĻU RAJONA TDP UN VALDE

Decembrī ir vieni no galvenajiemsvētkiem gadā — Ziemsvētki — Saulgriežu dienas. Tie sākas 24. decembra vakarā un turpinās līdz 27. decembrim. Īpaši nosaukui ir 24. decembrim — Bluķa vakars (ķūķu, kūču vakars, Dvēseļu vakars, kaļedas), 26. decembrim — Buduļi.

Pirmo Ziemsvētku nakti sauca arī par Kumeļu, otro — Teļu, trešo par Jēru nakti.

Visas dienas no Ziemsvētkiem līdz Jaungadam kopā dēvēja par Svētku laiku jeb Svētku starpas.

Ar Ziemsvētkiem saistās daudz ticējumu un parażu. Vēl pirms kāda pusgadsimta tie [illegible] svētki ar eglītes rotāšanu un dedzināšanu, ar savstarpēju apdāvināšanos un ar Ziemsvētku vecīti, kas staigāja no mājas uz māju, no skolas uz skolu ar žagaru un dāvanu maisu.

Šīs tradīcijas neizzduda arī padomju varas gados, bet tika pārceltas uz Jaungadu. Būdamas senču parażām diezgan tuvas (eglīte atgādina senču bluķi, vecītis — senču budēļu veci), tās tomēr visas ir samērā neseni aizguvumi — atnākušas pie mums ar muižas starpniecību no Vakareiropas.

Senču laikos «Tie bagāti Ziemassvētki» atbrauca «Rakstītām kamanām». Telpas, svētkus gaidot, tika izgreznotas dažādiem, visvairāk salmu rotājumiem — lukturīšiem, putniņiem utt. Greznojās arī paši cilvēki. Pazīstams ir ticējums, ka Ziemsvētkos jāuzvelk jauns krekls, kaut arī ne baltā krāsā — pretstatā Lieldienām, kad jāuzvelk balts krekls, kaut arī vecs.

Vecā gada darbi ir galā, raža nolikta zem jumta. Svētki bija ieradušies «Ar savām karašām», un, māsiņu ciemā aicinot, varēja solīt, ka

Būs pupiņas, būs zirnīši,
Būs cūciņas šņukurīts.

Un kur tad vēl pārējie cienasti. Lai no visiem labumiem ikviens nogaršotu, pastāvēja paradums Ziemsvētku naktī baudīt deviņas vakariņas.

Pirmajā Ziemsvētku dienā bija jāpārcilā visi darbarīki, citādi tie vasarā nederēšot. Turpretī daudzi darbi — vērpšana, aušana, vīšana u. c. — ne vien pašos svētkos, bet arī Svētku starpā bija aizliegti.

Ziemsvētkos bija jārūpējas par ganāmpulka drošību — jādara viss, lai atgaiņātu vilkus. Šai nolūkā (varbūt tieši Vilku dienā — 28. decembrī) kādreiz krustceļos vilkam ziedota kaza. Pazīstams arī ticējums, ka Ziemsvētku naktīs lopi runājot.

Ļoti aktīvi Ziemsvētkos bija burvji un skauģi, tāpat vilkači (cilvēks par vilkaci — pēc dažiem ticējumiem — varot pārvērsties divreiz gadā — Jāņos un Ziemsvētkos), tāpēc uz visām durvīm savilka krustus, kuriem cauri tad ne burvji, ne skauģi, nedz arī vilkači netika.

Pie Ziemsvētku pamattradīcijām pieder budēļos iešana, t. i., masku gājieni ar attiecīgām dziesmām, dejām un izdarībām (sākot ar 26. decembra vakaru). Zināma līdzība ar budēļos iešanu bija arī Bluķa (24. decembra) vakara centrālajam rituālam — bluķa vilkšanai. Ciema ļaudis, dabūjuši ozola bluķi, vēla to no mājas uz māju, bet, kad gājiens bija galā, bluķi sadedzināja. Daži domā, ka bluķa velšana nozīmējot smagos gada darbus, bet tā sadedzināšana — prieku, ka darbi padarīti. Ticamāk tomēr, ka bluķis simbolizē Sauli, tā velšana — Saules griešanos. Ziemsvētki taču pirmām kārtām bija Saules svētki.

Bet kā ar svētku eglīti? Šī tradīcija ir samērā nesens patapinājums no kungu lepnajām istabām. Latviešu zemnieki eglītes rotāšanu un dedzināšanu nepazina. Taču nesacīsim arī, ka eglītes tradīcija mums pavisam sveša un tāla. Īstenībā tā ir mūsu ziemeļnieciskās bluķu vilkšanas un dedzināšanas Viduseiropas variants. Liesmojošā svecīte Saules atgriešanos tur simbolizēja tāpat kā mūsu degošais bluķis.

Ziemsvētku pirmskristīgais saturs, nenoliedzami, saistīts ar senumseno Saules kultu, ar mūsu senču paļāvīgo ticību Saules laipnajai varai. Ka tas tiešām tā, to apliecina arī Ziemsvētku sakarība ar Jāņiem — otriem lielākajiem Saules svētkiem senču kalendārā. Kā Jāņu, tā arī Ziemsvētku nakti negulēja — lai lini neveldrējas. Jāņu vainadziņš, ja tas novīts no deviņām zālēm, bija jāglabā līdz Ziemsvētkiem. Gulēt iedamas, meitas šādu vainadziņu lika galvā: kurš (sapnī) nāks noņemt, tas būs īstenais.

Laika un ražas prognozējumi: kāds laiks ap Ziemsvētkiem, tāds arī ap Jāņiem; zaļi Ziemsvētki — baltas Lieldienas; sniegs pirms Ziemsvētkiem sola pelavas, pēc Ziemsvētkiem — graudus; jo dziļāks sniegs Ziemsvētkos, jo biezāks siena vāls vasarā; Ziemsvētku kupenās — nākamā gada bagātība; ja Ziemsvētkos sniegputenis, būs lēts medus.

«SENČU KALENDĀRS»

Vai brīvība var būt bez demokrātijas?

Šis ir pēdējais «Novadnieka» numurs, ko jūs, cienījamie lasītāji, šogad saņemat. Klāt Ziemassvētki, Jaunais gads, un tas ir laiks, kad pārlūkojam, kā tad esam dzīvojuši.

Mums, «Novadnieka» redakcijas ļaudīm, 1992. gads lika mācīties strādāt tirgus ekonomikas apstākļos, un nu var teikt, ka grūtībām esam tikuši pāri, ka avīze, par spīti viena otra nelabvēļa cerībām, nav piedzīvojusi bankrotu, turpina iznākt un iznāks arī nākamgad. Tiesa, nācās piedzīvot arī zaudējumus: bijām spiesti atteikties no laikraksta izdošanas krievu valodā, vajadzēja samazināt štatus un knapināt darba algas, tomēr galveno — lai lasītāji savu vietējo avīzi saņemtu — esam nodrošinājuši.

Lai cik paradoksāli nebūtu, Latvijas Republikas pirmajā neatkarības gadā, kad likās, ka ne tikai brīvībai, bet arī demokrātijai jākļūst par valsts galveno balstu, nācās izjust arī totalitārisma sekas (kuras, acīmredzot, pārāk dziļi mūsos visos iesakņojušās). Gandrīz tāpat kā pirms gadiem pieciem, dzirdējām pārmetumus, ka avīze neesot objektīva, ka redakcija tās lappuses atvēlot «ne tiem cilvēkiem, kam to vajadzētu darīt», utt.

Ko lai atbild? Pirms diviem gadiem, kad bija izdevība pabūt Vācijā, Brēmenes federālās zemes parlamenta preses sekretārs uz Latvijas žurnālistu jautājumu, vai viņš apmierināts ar parlamenta darbības atspoguļojumu, atbildēja: «Tikai par 5 procentiem. Bet presei ir tiesības paust savu viedokli, patīk mums tas vai nē. Citādi mēs pārkāpsim principu, kas mūsu valstī ir viens no vissvētākajiem, — vārda un preses brīvība. Pat ja avīzes rakstīs, ka kāds mūsu deputāts staigā negludinātās biksēs, — tas būs normāli. Deputātam ir tiesības valkāt saburzītas bikses, presei — par to atklāti rakstīt. Te var būt tikai viens kritērijs — lai netiktu pārkāpts likums, jo demokrātiskā valstī tikai un vienīgi likums nosaka, ko drīkst un ko nedrīkst darīt.»

Latvijā arī ir pieņemts likums par masu informācijas līdzekļiem, bet diemžēl bieži vien darbojas nevis likums, bet gan vecvecais, no kompartijas laikiem mantotais princips, ka avīzēm vienmēr jāraksta tikai «pareizi». Un tā, acīmredzot, būs tik ilgi, kamēr nepārvarēsim ilgus gadus potēto totalitārismu un nesapratīsim, ka mēraukla — patīk un nepatīk, ir mans viedoklis un nepareizs viedoklis — demokrātiskā valstī neder.

Agri vai vēlu, bet šo no ne tik senas pagātnes pārņemto slimību, tāpat kā daudzas citas, mēs tomēr pārslimosim.

Tāpēc šodien, svētku priekšvakarā, kad pieņemts slikto neatcerēties, redakcijas vārdā gribu izteikt pateicību tiem vairāk nekā 5000 lasītājiem, kuri, neraugoties uz avīzes abonēšanas maksas palielināšanu, tomēr pasūtīja «Novadnieku» arī 1993. gadam. Salīdzinot ar daudziem republikas izdevumiem, «Novadnieka» lasītāju skaits samazinājies minimāli, uz ko, godīgi sakot, nemaz necerējām. Paldies par atbalstu!

Kāds būs «Novadnieks» 1993. gadā?

Centīsimies sniegt maksimālu informāciju par notikumiem savā rajonā, plaši izmantosim lasītāju vēstules, un — ne tikai tās publicējot, bet arī nodrošinot, lai cilvēki saņemtu konkrētu amatpersonu konkrētas atbildes. Būs intervijas un komentāri par jautājumiem, kas interesē un uztrauc rajona iedzīvotājus. Savās lappusēs atvēlēsim vietu arī informācijai par notikumiem Latgalē un Latvijā, jo vairāk tāpēc, ka republikas preses izdevumi rajonā pasūtīti maz.

Vārdu sakot, centīsimies orientēties uz jūsu, cienījamie lasītāji, pieprasījumiem. Bet, lai mūsu sadarbība būtu pēc iespējas ciešāka, ar prieku gaidīsim katru jūsu vēstuli, katru tālruņa zvanu.

... Nāk Ziemassvētki, Jaunais gads. Un bez tradicionālajiem novēlējumiem 1993. gadā gribas novēlēt vēl vienu — mums, latviešiem, mazāk savā vidū meklēt dažādus ienaidniekus, bet katram, cik nu kurš spējam un varam, strādāt tā, lai Latvija ne tikai *de iure*, bet arī *de facto* kļūtu patiešām par neatkarīgu un demokrātisku valsti. Kamēr mēs rīvējamies savā starpā, kamēr dibinām katrs savu partiju, savus noteikumus var sākt diktēt tie, kuru rokās lielā mērā jau tagad pāriet ekonomiskā vara un kuri labprāt atkārtotu 1940. gadu...

Vai tiešām to pieļausim?

Laikraksta «Novadnieks» redaktors

P. Rozeņ

«Katrs saņem tik, cik nopelna!»

Agrofirmas «Turība» ģenerāldirektos Romualds Kavinskis uzskata, ka pēc iespējas ātrāk zeme jāatdod īpašniekiem, bet paju sabiedrībām jāpārveidojas par servisorganizācijām un pārstrādes uzņēmumiem.

— Viss būtu normāli: cilvēki strādā — paju sabiedrībā, savās piemājas saimniecībās. Katrs nopelna tik, cik padarījis. Vienīgi nav kārtības norēķinos ar pārstrādes uzņēmumiem. Teiksim, «Turībai» kombināti ir parādā 17 miljonus rubļu.

Šajos grūtajos lauku pārvērtību laikos mēs iztiekam uz savu veikalu rēķina. Agrofirmai ir septiņi veikali, kuros pārsvarā realizējam savu produkciju.

Mani šobrīd uztrauc tas, ka zemes reformas gaitā radies atslābums. Nonākuši līdz pirmajām grūtībām, cilvēki sāk šaubīties par izvēles pareizību. Taču... zemei ātrāk jānonāk īpašnieku, nevis paju sabiedrības, apsaimniekošanā. Tad būs pavisam cits rezultāts. Jo, strādājot kopējā saimniecībā, cilvēks mazāk domā par gala iznākumu. Zemnieks domās par to, ko viņš iekuls rudenī.

Mūsu nelaime ir tā, ka mēs pļāpājam par tirgus attiecībām, bet reāli dzīvē cenšamies veidot parodiju nevis tirgu. To es gribu attiecināt arī uz Preiļu siera rūpnīcu. Ja, piemēram, agrofirmas ražotajam sviestam pēc noteiktās cenas nav noieta, mēs nekavējoties to samazinām, un sviestu realizējam. Esam ieinteresēti savu produkciju pārdot svaigu, nevis turēt ledusskapjos un gaidīt pasakaini bagātus pircējus. Ir jārēķinās ar šodienas realitātēm, cilvēku pirktspēju, jādomā par to, kā samazināt produkcijas pašizmaksu, nevis lepoties, ka «mēs, lūk, turam cenu...»

Gada nogalē, kad ar vēsu prātu jāapsver situācija un norises, es ar nožēlu skatos uz notikumiem kaimiņu paju sabiedrībās. Tas ir noziegums pret valsti un cilvēkiem.

Katrs normāls cilvēks saprot, ka šobrīd nav kārtības norēķinu sistēmā. Monopolizētie pārstrādes uzņēmumi diktē savus noteikumus, tiem ir spiestas pakļauties gan paju sabiedrības, gan zemnieki. Un šie pārstrādes uzņēmumi praktiski gremdē lauksaimniecību. Skat, kas notiek ar linu fabriku. To likvidēšot, bet izaudzētos un tai nodotos linus, par kuriem tā arī nesamaksāja, jūs, laucinieki, vediet mājās! Vai nav absurds, ka Latvijai vairs pat lini nav vajadzīgi.

Ja es šobrīd nebūtu paju sabiedrības vadītājs, tad nodarbotos tikai ar savu individuālo saimniecību. Arī pašlaik to daru. Man ir divas govis, 2 hektāri zemes, cūkas. Un šis darbs individuālajā saimniecībā ir kā atslodze pēc tā nemiera un problemu loka, kas jārisina «Turībā». Uzskatu, ka tālākai lauku atjaunotnei jānorit tāpat kā tas ir visās normālās valstīs. Var izdzīvot tas fermeris, kurš apsaimniekos lielas zemes platības un veiks normālu ražošanu, nevis nīks uz saviem dažiem hektāriem.

Visiem priecīgus Ziemassvētkus!

«Teikšu atklāti: dzīvojam slikti!»

Kāds pirmssvētku noskaņojums ir Turku pusē un kā sokas saimniekošana, pajautāju paju sabiedrības «Vārpa» priekšsēdētājam Vladislavam Valteram. Uz to viņš atbildēja: «Teikšu atklāti: dzīvojam slikti!»

— ... Bet varētu dzīvot normāli, ja valdības politika un saimnieciskā darbība būtu normāla.

Vēl viņš piebilda, ka šo kritiku veltot gan republikas valdībai, gan rajona vadītājiem, bet jo īpaši — Lauksaimniecības ministrijai.

Savu viedokli Valters izskaidroja šādi:

— Vai tas ir normāli, ja esam izaudzējuši kartupeļus, graudus, ražojam pienu, bet nevaram savu produkciju pārdot un laikus saņemt naudu? Vai tas ir normāli, ja Latvijai jāpērk graudi Amerikā un vēl nezin kur par valūtu, bet savas valsts zemniekam par pārdotajiem graudiem vēl šobaltdien nauda nav izmaksāta Latvijas rubļos? Kaut vai tas jampadracis ap koncernu «Latvijas labība», kur, kā izrādās, viss esot vislabākajā kārtībā... Graudus paņēma augustā, naudu nesamaksāja, bet maizei cenas sakāpināja tā, ka cilvēks vairs klaipiņu nevar nopirkt. Vienīgais ieguvējs šajā situācijā palika koncerns, bet zemnieks atkal atstāts ar garu degunu. Nē, draugi, fiziķis - teorētiķis tomēr nevar vadīt valsti!

Uz jautājumu, kur ir izeja no šīs bezizejas, kurā nonākuši Latvijas lauki, V.Valters atbildēja:

— Izeju neredzu. Ja paju sabiedrības likvidēs tikpat voluntāri kā tās izveidoja, tad mūsu «Vārpa» pie pašreizējās cenu politikas vēl var vilkt garu gadus 5-6. Pārējās izjuks ātrāk. Tad mūs visus nospiedīs ar energoresursu cenām kā mušas. Šobrīd, likvidējoties paju sabiedrībām, laukos bezizejas situācijā paliek pensionāri. Sakiet, kur vēl pasaulē ir tāda valsts, kur cilvēkam mūža nogalē nav garantijas izdzīvošanai? Ja likvidēsim savu paju sabiedrību, tad, sadalot tehniku, tā iznāks kādām 80 ģimenēm. Ar ko apstrādās zemi pārējie?

— Cilvēki laukos palikuši drūmi, — turpina V.Valters. — Nesaņemot naudu par pienu un gaļu, paralizēta saimniekošana ne tikai paju sabiedrībā, bet arī piemājas saimniecībās. Mūsu «Vārpā» līdzekļi vēl bija, un cilvēki vismaz algu šogad saņēma. Bet ir tādas paju sabiedrības un ģimenes, kur algu nesaņem mēnešiem ilgi. Kā izdzīvot? Kā palaist uz skolu bērnus? Kā maizi nopirkt? Tas viss Latvijas laukus iznīcinās. Bet cietēji nebūs pašreizējie vadoņi un mutes bajāri, kuri ieņem vadošus amatus un dala portfeļus, bet atkal lauku cilvēki. Pat no baznīcas lauku cilvēks ir nošķirts, jo svētdienā nevar aizbraukt tāpēc, ka autobuss neiet...

Pēc tik kritiskas Latvijas lauku ikdienas novērtēšanas nevarēju nepajautāt, vai Valters šobrīd saskata cilvēkus, ko varētu ievēlēt Saeimā un kuri spētu izvest republiku no krīzes? Viņaprāt, šādi cilvēki republikā esot, taču viņš pagaidām negribētu nosaukt uzvārdus. Rajonā gan izdarīgu vadītāja kandidātu viņš neredzot. Un vēl Valters piebilda: «Pie mums kā vienmēr tautu centīsies apmuļķot un atvedīs kādu «pārstāvi» no Rīgas, kā tas, piemēram, bija ar Beļska kungu... Kaut gan — diezin vai tautu vairs piemānīsi!»

«Noskaņojums ir vienkārši nejauks...»

Klāt Ziemassvētki. Rudens darbi apdarīti. Lidijas Čistjakovas saimniecība, varbūt, ir viena no perspektīvākajām rajonā. Bet... Uz jautājumu, kāds ir pirmssvētku noskaņojums, viņa atbildēja: «Vienkārši nejauks...» Kāpēc?

— Ar ko lielīties nav, arī optimismam pagaidām nav pamata. Lai gan apsaimniekosim jau 58 hektārus zemes, lai gan bijušajā «Preiļupē» privatizējām lopus. Tagad mums ir 34 liellopi, tai skaitā — 28 slaucamās govis. It kā visam turpmāk vajadzētu ritēt loģiskā secībā. Mēs slaucam pienu, to pārdodam, saņemam naudu, par kuru savukārt paplašinām ražošanu.

Bet nē! Mūsu saimniecība un visas pārējās nu ir iedzītas strupceļā. Šīs nebūšanas sākās pirms pusgada, kad Preiļu siera rūpnīca sāka kavēt un praktiski neizmaksāt naudu par piegādāto pienu. Mūsu jaunsaimniecībai siera rūpnīca un citi pārstrādes uzņēmumi ir parādā jau 160 tūkstošus rubļu, tāpēc radušies zaudējumi. Un ne tikai tāpēc, ka cenu politika joprojām ir nesabalansēta un zemniekiem izdevumi pārsniedz ieņēmumus, bet arī tādēļ, ka pārstrādes uzņēmumi mūsu naudu izmanto kā bezprocentu aizdevumu. Rūpnīca ar to rīkojas kā pašai patīk, bet procentus par nokavētajiem norēķiniem maksāt nedomā. Savukārt zemniekiem, lai nopirktu degvielu, sēklu, celtniecības materiālus un visu pārējo, kas nepieciešams ražošanas attīstībai, jāņem aizdevums no bankām, par ko jāmaksā bargi procenti. Tā nu iznācis, ka arī es laikus nenopirku minerālmēslus, par kuriem pavasarī nāksies maksāt daudz vairāk.

Esam aprēķinājuši, ka pavasara lauku darbu paveikšanai mums vajadzēs iztērēt apmēram 400 tūkstošu rubļu (pie pašreizējām resursu cenām). Vai ir vērts šo naudu tērēt un kur to ņemt, ja par pārdoto pienu un gaļu mums praktiski nemaksā vai izmaksā ar lielu nokavēšanos, un inflācija šos rubļus jau ir «apēdusi»...

Ja nemainīsies valdības politika, tad arī mūsu saimniecība jau nākamgad samazinās ražošanu.

Mani uztrauc ne tikai manas saimniecības liktenis. Mēs un vēl, varbūt, kādas 8-10 saimniecības, kuras izveidojušās bijušās «Preiļupes» teritorijā, samazinot ražošanu, varbūt arī kulsimies, bet ko darīs tie sīkie zemnieciņi, kam piemājas zemīte ir 3-5 hektāri? Kas šiem cilvēkiem apstrādās tīrumus un kur viņi ņems naudu? Pagasts pagaidām nav izveidojis kaut cik normālu servisorganizāciju.

Vienīgais optimistiskais brīdis manā mūžā šogad bija nedēļu ilgā viesošanās kādā zviedru fermera ģimenē. No turienes atbraucu vienkārši apgarota, bet, kad atkal iejūdzos mūsu ikdienā, saku atklāti: «Man nav par ko priecāties...»

Ja valdība nemainīs vai nespēs mainīt savu politiku pret Latvijas zemniekiem, tad pazudīs ne tikai zemnieki, bet arī pati valdība. Šobrīd mēs visi esam nonākuši situācijā, par kuru kārtīgs zemnieks sacītu: «Tur tas joks, ka joki mazi!»

Priecīgus Ziemassvētkus visiem!

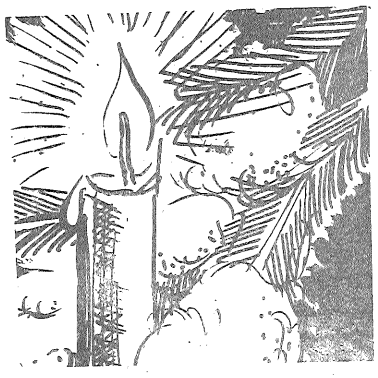

Bet īpaši tiem, kuri aizvadītajā gadā man ir palīdzējuši vilkt «Lauku aktualitāšu» smago, bet bezgala interesanto vezumu — rajona lauksaimniecības pārvaldes galvenajiem speciālistiem un pārvaldes priekšniekam Jānim Ozolānam, zemnieku federācijai un tās nenogurstošajam zemnieku problēmu risinātājam Ivanam Jeršovam, jaunsaimniekiem un jaunsaimniecēm, paju sabiedrību vadītājiem.

Bez jums, bez jūsu neviltotās intereses, lai «Novadniekā» tiktu plašāk atspoguļota lauku tēma, man šis gads būtu vēl nejaukāks.

Jāatzīstas atklāti: nezinu kā jums, lauksaimnieki, bet man ar jums bija interesanti un patīkami tikties. Ticiet, es nerakstīju rakstīšanas pēc! Jūsu rūpestus es pārdzīvoju arī savā sirdī. Laikam tāpēc, ka tieši Latvijas zemniecībā — godīgos, strādīgos un labestīgos, mazliet romantiskos cilvēkos, kuri savu grūtumu ar kāju piemin, — arī saskatu savas tautas nākotni.

Man bija interesanti uzklausīt nereti diametrāli pretējus viedokļus par atsevišķām norisēm rajona lauku ikdienā un problēmās. Atzīšos, ka arī manī ir pārgājis tas romantikas brīdis, kad līdz ar Latvijas neatkarības pasludināšanu šķita, ka visi rūpesti ir galā. Tāpat kā jūs, esmu vīlusies vienā otrā varasvīrā, taču piekrītu tautas gudrībai, ka katra tauta ir pelnījusi tādu valdību, kāda tā ir pati.

Esmu pateicīga tiem lasītājiem, kuri manas publikācijas ir kritizējuši. Tieši šie cilvēki avīžniekam neļauj iesūnot...

Paldies arī tiem, kuri uzskata, ka visas nejaucības, kas publicētas «Novadniekā» un ir aizskārušas daža laba kunga vai kundzes pašlepnumu, ir ar manu spalvu rakstītas. Un ja kādam gada laikā esmu sapņos rādījusies, arī tas ir jauki!

Man bija interesanti tikties ar jums, sporta draugi. Jāatzīst gan paškritiski, ka šogad tā biju aizrāvusies ar lauku tēmu, ka izpalika daži iecerēti materiāli par sportu. Toties jums bija iespējams no sirds popularizēt katram savu iecienīto sporta veidu, rakstot informācijas vai cita veida materiālus.

Man bija tas gods «publicēties» tā dēvētajā valdības avīzē «Diena» — īpaši ar «Lauku aktualitāšu» informācijām. Bet... zem cita uzvārda. Tāds nu patiešām ērkšķains ir šis privatizācijas laiks. Ko gan citu viens avīžnieks no otra var noprivatizēt kā domu graudus, faktus un informāciju... Tāpat mīļš paldies «Latgales televīzijai», kura ziņas, un dažkārt arī citu informāciju, nolasīja no «Novadnieka». Tiesa piemirsa vienu sīkumu — atsaukties uz rajona laikrakstu. Bet visumā, tāpat kā jums, cienījamie lasītāji, arī man šis gads bija mērkaķīgs. Es gaidu un nemaz nenožēloju, ka tas drīz beigsies!

Materiālus sagatavoja

A. Ilzina

Svētki visās malās

Visur gaida Salatēvu ar Sniegbaltīti. Ja mēs dotos viņiem līdzi, tad šajās dienās katrā pagastā ieraudzītu līksmas sejas pieaugušajiem un bērniem. Pirmssvētku noskaņā izdarīju nelielu telefonekskursiju pa dažiem rajona pagastiem, palūdzot pie tālruņa kultūras dzīves veidotājas.

Dina Staškeviča, RUŠONA:

— 22. un 23. decembrī pie mums bija Ziemassvētku tirdziņš, kurā sieviešu apavus pārdeva Latvijas - Itālijas kopfirmas «Venēcija» pārstāvis, varēja pirkt saldumus un vietējo daiļamata meistaru darbus, 27. decembrī koncertu sniegs un deju vakaru kuplinās ar savu mūziku Līvānu kapela «Jūlijs», 30. decembrī rīkojam bērnu diskotēku ar multfilmām no videoierakstiem, Vecgada vakarā visus aicinām uz nakts balli, 2. janvārī arī būs balle.

Anitra Sondore, AIZKALNE:

— Lielākais pasākums paredzēts 2. janvārī — masku balle ar loteriju, masku konkursu. Spēlēs Preiļu ceļu daļas orķestris.

Silvija Šņepste, PELĒČI:

— 26. un 27. decembrī rīkojam diskotēkas. 29. decembrī pie eglītes pulcinām bērnus, 30. decembrī pēc tradīcijas notiek Jaungada karnevāls, 1. un 2. janvārī būs diskotēkas, 2. janvārī to mūsu kultūras namā rīko «Gamma» no Līvāniem.

Maruta Lazdāne, ROŽKALNI:

— Visās svētku dienās paredzēti sarīkojumi jaunatnei, 26. decembrī organizējam atpūtas vakaru pensionāriem, bet Vecgada naktī — karnevālu.

Līga Vaivode, RUDZĀTI:

— 26. decembrī būs bērnu eglīte, skolā — masku karnevāls, 27. decembrī — draudzības vakars, kurā piedalās Višķu lauksaimniecības skolas deju kolektīvs, 2. janvārī — pagasta ļaužu karnevāls.

Maija Vaivode, JERSIKA:

— Skolas bērnu eglīti nosvinējām 22. decembrī, bet 26. decembrī rīkojam Ziemassvētku balli — groziņu vakaru Upenieku klubā ar spēlēm, rotaļām, piedalās mūsu pašu pagasta muzikanti. 29. decembrī paju sabiedrības bērnus pulcina Salatēvs un Pepija Garzeķe, bet 2. janvarī notiks Jaungada balle.

Genovefa Vanaga, STABULNIEKI:

— 26. decembrī uz groziņu vakaru jau pieteikušies vairāk par 100 dalībniekiem, viņu vidū mūsu pašdarbnieki un, tātad, šim vakaram būs etnogrāfiska nokrāsa, bet 27. decembrī būs eglīte pirmsskolas vecuma bērniem. Skolēniem eglītes sarīkojums ir 29. decembrī. 30. decembrī rīkojam atvadu balli vecgadam, bet 2. janvārī — Jaungada balli.

Terēza Leščanova, SILAJĀŅI:

— Esam savākuši naudu un ar paju sabiedrības autobusu 25. decembrī dosimies uz Ziemassvētku dievkalpojumu Riebiņu baznīcā. 26. decembris atvēlēts bērniem, vakarpusē viņiem rīkojam rotaļas, atjautības spēles, diskotēku, vakarā savukārt pulcēsies jaunieši. 27. decembrī organizējam iešanu ķekatās. Jaungadam veltītie pasākumi būs 28. un 30. decembrī.

Zvanīja un izprašņāja
A.Mežmalis

Tas pilnais biķeris, kas jāiztukšo

Augusta nakts reibināja tā, kā tikai augusts to prot, kad katram ceļa gabaliņam ir sava vienreizēja smarža. Miežu lauks piedāvā nojausmu par rūgstošiem kubuļiem, rudzi smaržo tā, kā neviens cits pasaulē to neprot darīt, un arī kartupeļu vagas, ābeļu dārzu, atālu var noteikt aizvērtām acīm. Tik tuvu virs zemes dus zvaigžņotā debess, mežmalu miglas baltums nemanāmi pāriet Piena ceļa baltumā... Šādās naktīs, kad vasara ir visu sevi izlikusi novērtēšanai, kad zemes augļi ar debesu svētību ir pilnīgā gatavībā, daba neļauj cilvēkam justies kā radības kronim. Un nesaprast, vai tu esi svarīgāks, vai tā ābele ar pilniem zariem dārzā, vai varbūt visi mēs esam vienādi šai pasaulē, — cilvēks, bite, ābele, vārpa, zvaigzne... Svarīgi ir tikai tas, cik katrs rīkojas atbilstoši savai sūtībai...

Ceļa līkumā mašīnas starmeša gaismā iznira cilvēka tēls, kura visa būtne pauda izmisīgu lūgumu. Pie mašīnas durvīm pieklupa padzīvojis čigāns, pārvērties vienā lielā lūgumā un nesaprotamā runā:

— Saimniek, mīļais... Kaut velns parautu tos visus meitiešus!.. Došu pieci simti... esi cilvēks, palīdzi... visas no mājas izdzīšu... biju pie vieniem, nav mājās saimnieka. Telefons nestrādā... Došu pieci simti...

Tikai pēc brīža varēju izlobīt, ka čigānam uz dzemdību nodaļu jāved meita... Spēju iedomāties, ka ar vienādiem panākumiem viņš līdz rītam varētu traukties no durvīm pie durvīm, saņemdams atteikumu. Nav benzīna. Nav riteņu. Nav, kas pie stūres sēstos. Nav. Nav.

Kādam mazam cilvēkam bija lemts šonakt ierasties pasaulē. Piena ceļš, tik balti silts, ir gatavs visām atnākšanām. Monako princeses dēlam. Mazam čigānēnam tāpat. Arī skudras un putna bērnam. Un neviens nekam nav devis tiesības vienu dzīvību vērtēt augstāk par otru...

«Kas darījis labu mazākiem brāļiem, tas ir labu darījis man.» Kristus vārdus filozofiskā mierā norunāja mašīnas vadītājs un izsēdināja visus pasažierus. Mūsu vietu ieņēma kunkstoša būtne savas mātes pavadībā, un braucamais pazuda tumsā.

Izsmaržoja vasara. Zeme likās kā ar tumsu, miglu un smaržām pildīts biķeris, vai nu izgaršojams, vai vispār neizjūtams, ja par dzīves veidu izvēlamies neko neredzošu steigu pāri visiem un visam, ne ar ko nerēķinoties un aizmirstot pat to, ka katru mūsu soli šajā pasaulē redz un vērtē kādas gaišas, visur esošas acis. Dieva acis.

Pagāja stunda, un mašīna atgriezās.

— Še tev, saimniek, divi simti, — teica vecais čigāns, spiesdams šoferim saujā piecdesmit rubļu naudas zīmi.

— Še tev otri divi simti, — viņš teica, par savu devīgo vīru sajūsminātās laulenes skatiena apskaidrots, likdams saujā otru piecdesmitnieku.

Ak, bet tas jau ir stāsts pavisam par kaut ko citu...

Zemāk muguru, latvieti, vēl zemāk!

Tev, latvieti, muguras liekšana jau nav jāmāca. Piecdesmit gadus to esi darījis partijas vīru priekšā, ar slotu dubļu peļķes izrausdams, kad brauca delegācijas no cekas, no Maskavas, no raikoma un no nezin kurienes vēl. Šī zemošanās tev ir asinīs. Saliektu muguru tu steidzies tagad pie vārtiem, pa kuriem iegriežas mašīna ar ārzemju numuru. Muzejā tu vienā mierā pie izstādes eksponātiem pamet parastu skatītāju, savu stāstīto apraudams pusvārdā, jo esi ieraudzījis, ka tuvojas ārzemnieks, ne oficiālas delegācijas, bet vienkārša skatītāja lomā. Krieviskos rakstus tu apmaini pret angliskajiem, restorānā ar krāsainām salvetēm izgrezno galdus ārzemju tirgoņiem ierindas braucienā, aiz durvīm pie nošņurkuša galda nosēdini savus tautas brāļus, kuriem todien ģimenē varbūt ir gada vislielākie svētki. Kad, latvieti, tev pietiks pašcieņas un cieņas pret sevi un savu tautieti, kad tu aizmirsīsi klanīties jebkura cita priekšā? Varbūt esi aizmirsis, ka cilvēku cienīt sāk tikai tad, ja viņš citu priekšā stājas, vispirms sevi cienīdams?

Kur nu līdz šai cieņai tikt! Nezin no kā esi nobijies, neuzdrīkstēdamies pat savus svētkus nosvinēt kā nākas. Pilsētas labākajā un skaistākajā laukumā kāju iespert tautai nav paredzēts! Eglītes un citus sarīkojumus — pa pavārtēm, pagalmiem, aizdurvīm, žogmalēm, pie garāžu durvīm... Bet vislabāk — savus svētkus vispār nesvinēt. Ka tikai par apgrūtinājumu nebūtu, ka tikai neapvainotos kādi citi, kas mūsu zemē dzīvo. Zemāk muguru, latvieti!

Mūsu pieticība

Kāzas sita augstu vilni, vedēji centās, ko mācēja, un tosti bija jārunā visiem. Neglābjami tuvojās brīdis, kad jutu, ka būs arī mana kārta teikt kaut ko jaunajiem. Domās savirknēju vārdus. Gribēju vēlēt, lai jaunie bēg no pieticības. Pieticība varbūt ir derīga vecumam. Jauniem, kuriem ir karstas sirdis un stipras rokas, ir jābēg no pieticības, samierināšanās ar pieticību nozīmē dzīves sastingumu, apstāšanos. Es nedomāju par to pieticību, kas uz galda, katlā, naudas zeķē. Lielāka gaļas gabala, biezāka naudas zutņa dēļ patiešām nav vērts censties. Ir jādomā par to, lai gars nebūtu pieticīgs, lai visu mūžu pavadītu vēlēšanās uzzināt ko vairāk, pilnveidot un attīstīt sevi tālāk, gudrākus audzēt un skolot savus bērnus, censties pēc tā, ko tu vēl neesi zinājis, sapratis, nepalikt ar savu vienkāršo un pelēko pieticību, bet būt un tapt aizvien no jauna labākam, labākam...

No pārdomām iztraucēja kāda veca vīra balss. Lēni viņš virknēja vārdus:

— Pazīstu līgavaini kopš mazām dienām kā pieticīgos apstākļos augušu bērnu, tad jaunekli. Un arī novēlēt gribu to pašu — dzīvot pieticīgi...

... Bet īsi pirms Ziemassvētkiem redakcijā pienāca vēstule, ko sūtīja Jadviga Zepa no Upeniekiem. To bija rakstījusi viņas mazmeita, un faktiski tā bija atsauksme par telefonaptauju «Mani Ziemassvētki». Ļoti gribas citēt rindas no šīs vēstules:

«... atnācām dzīvot uz tēva mājām. Šeit ir tik brīnišķīgi, klāt ir mežs, te ir visādi putni, arī vanagi, visvisādi dzīvnieki, arī vilki un lapsas. Putni dzied un mežs spēlē un arī mēs viņiem līdzi. Mums pašiem bija sava kapela, tikai vijolnieks aizgāja mūžībā, bet mēs tāpat spēlējam un dziedam, jo mums ir tikai viena manta un mīlestība, tā ir mūzika un mežu dotā bagātības ienākšana! Mums instrumentu nav daudz, bet ir ļoti mīļi, tie ir vijole, cītara, akordeons, bungas un ģitāriņa. Mums nav laika domāt par politiku un reklāmām, jo tās apgrūtina, mēs labāk spēlējam vai dziedam...»

Lai nu kam, bet gara pieticībai šajās mājās nav vietas. Un šodien es labprāt un droši teiktu gan visiem jaunajiem pāriem, gan mātēm pie šūpulīšiem, gan visiem, visiem — neesiet pieticīgi!

Paldies par palīdzību!

Ziemassvētkos gribu pieminēt visus tos cilvēkus, kuri šogad ir palīdzējuši avīzes veidošanā. Kā žurnālistam vislabāk var palīdzēt? Ar informāciju. Tieši tāpāc vēlos pateikties Valentīnas un Dzintras kundzēm, Zagorska un Lozdas kungiem skolu valdē, Martas kundzei rajona slimnīcā, Gaidas kundzei un Jeļisejeva kungam Līvānu valdē, Valentīnas kundzei rajona valdē, Elmas kundzei, Maksimova un Šņepsta kungiem policijā, Teklas kundzei bankā, Ritas kundzei valsts dienesta pārvaldē, Intas kundzei — kultūras darba inspektorei, Kursīša, Hļebņikova, Stauža, Pušņakova, Eglīša kungiem un vairāku citu skolu direktoriem, Ilgas kundzei skolēnu jaunrades centrā, Liepas, Benta un Jaudzema kungiem Līvānu rūpnīcās un visiem pārējiem, kuri aizejošajā gadā ir palīdzējuši tapt mūsu «Novadniekam».

Zvaigžņotas Ziemassvētku debesis un mieru jūsu ģimenēs! Laimīgu Jauno gadu! Un uz tālāku sadarbību!

L. Rancāne

Sadarbosimies!

Redakcijas portfeļu sadalē manās rokās «nonākušas» rajona paju sabiedrības, valsts uzņēmumi, kas apkalpo lauksaimniecību, inspekcijas, ziņu vākšana no pagastiem. Visiem zināms, cik sarežģīti procesi ritējuši laukos šogad, reizēm tik strauji, ka izdevies kādu parādību «noķert vairs tikai aiz astes», reizēm arī tajos bijis visai grūti orientēties. Šādos apstākļos vienu otru reizi palicis arī kas svarīgs nepamanīts, reizēm varbūt pārāk izcelts mazāk svarīgais. Atskatoties atpakaļ, gribētu atcerēties sadarbību, kas gada gājumā veidojusies ar Rušonas, Sīļukalna, Rožupes un citām paju sabiedrībām, personiski ar valžu priekšsēdētājiem un citiem darbiniekiem Pēteri Siricu, Pēteri Driksnu, Jāni Čivkuli, Moniku Rivari, ar pagastu valžu priekšsēdētājiem Viktoru Jonānu, Pēteri Rožinski, Jāni Grandānu, Vitalu Šulti, ar rajona agronomijas speciālistiem Vilhelmīni Petrovu, Jāni Kivlenieku, zemnieku konsultāciju nodaļas vadītāju rajonā Māri Liniņu un viņa darbiniekiem, traktortehnikas valsts inspekcijas priekšnieku Staņislavu Reini un daudziem citiem. Nav iespējams nosaukt visus, kuri tā vai citādi nākuši talkā, lai varētu sagatavot publikācijas. Cieša sadarbība izveidojusies ar 35. zemessargu bataljona štābu, tā komandieri Boļeslavu Kivlenieku, lasītājus līdz ar to varēju informēt par zemessargu darbu.

Latvijas Zemnieku savienības biedri rajonā uzticējuši koordinatora pienākumus, partijas grupas izveidojušās Preiļos, Līvānos, Rožkalnu, Vārkavas pagastos, top Aizkalnē, Pelēčos un citur, zemnieki kļūst aktīvāki tuvojoties Saeimas vēlēšanām, un LZS ir tā, kas nesavtīgi aizstāv viņu intereses. Paldies par aktivitāti!

Visiem, kuri ar savu ieinteresētību līdzējuši padarīt interesantākas publikācijas rajona laikrakstā, novēlu gaišus Ziemsvētkus, laimīgu Jauno gadu un ceru uz vēl nopietnāku kopīgo darbu!

Antons Rancāns

Ziemassvētku intervija

... Man taču mājā ir siltas istabas, ir diezgan, ko ēst, ir mīļi, tuvi cilvēki...

Es gribu celties, bet mani tura svētku klusums. Un piepeši es redzu, ka pār pilsētu sāk riņķot aeroplāns. Viņš planē lejup bez kāda trokšņa un nolaižas uz zāles laukumā manā priekšā.

Tas nav aeroplāns, bet maigs Ziemassvētku eņģelis ar palmu zaru rokā.

Es aizturu elpu un gaidu, ko viņš darīs.

Eņģelis veras uz visām pusēm. Viņa acis ir lielas un gaišas kā kāda pasaku putna acis. Viņš jūtas tik svešs un tik vientuļš te uz zemes.

Es pieceļos.

Eņģelis paceļ roku ar palmu zaru, viegli pasperas ar kāju un slaidos lokos uzvijas gaisā.

Patlaban torņos nosit divpadsmit.

Kā izbēgt man no smagās vientulības sajūtas, kad pat eņģeļiem nav prieka?

JĀNIS JAUNSUDRABIŅŠ

Zied vizbulītes

— Sakiet, Urtāna kungs, ja šodien atkal būtu jāiziet ar lāpu rokā kādā skrējienā idejas vārdā, kā tas bija toreiz, astoņdesmit astotajā gadā, kad pirmoreiz pie kultūras nama uzvijās īstais latvju karogs, spītējoša un protestējoša tauta sapulcējās kopā, bet visās šķērsielās draudīgas milicijas mašīnas gaidīja kaut vismazāko pavēli grābt, aizturēt, izdzenāt, vai šodien jūs to spētu atkārtot?

— Jā. Es nejūtos vīlies Latvijas neatkarības ziņā. Tā pašlaik iziet savu attīstības ceļu, un es nešaubos, ka nonāks līdz kaut kam labākam. Gribētos ticēt, ka es to piedzīvošu. Zaķusalas aizstāvēšanas laiks bija vienreizējs.

— Šis laiks ir drusciņ grūtāks sievietei, — to saka Aina Kravale, ārsta Jura Urtāna dzīvesbiedre. — Mēs bijām izlaidušās. Mēs necentāmies taupīt produktus, mēs nevēlējāmies nēsāt Rīgas apģērbus. Tagad taupīgāka esmu kļuvusi pati, taupību mācu arī savām meitām. Iespējams, ka grūti pašlaik ir jaunajām ģimenēm, mums tomēr jau ir mēbeles, apģērbs.

Zilām vizbulīšu acīm pasaulē lūkojas astoņus mēnešus vecā Katrīna, neko nenojausdama par pelēcīgo pirmssvētku pilsētu aiz logiem, par trūkumu, raizēm, par dzīves apnikumu, par gaušanos. Viņa ir pašā mīlošas ģimenes viducītī, tēva lolota, mātes auklēta, lielāko māsiņu Aijas un Aldas aptecēta. Ja šajos, par nedrošajiem sauktajos, laikos kāda ģimene atļaujas jaunas atvasītes pie dzimtas koka, tad tas pats par sevi jau ir apliecinātājs šīs saimes stabilitātei. Urtānu ģimene gluži brīnumainā kārtā paspēj tikt galā ne tikai ar savu tiešo darbu, bet Jura Urtāna, ko pazīst lielākā daļa rajona un pilsētas sieviešu kā rūpīgu un iejūtīgu ārstu, ar kura roku palīdzību dienas gaismu ieraudzījuši simtiem mazu cilvēciņu, darbs, kā zināms, noteiktās stundās nav ierobežojams. Juris un Aina vēl dejo vidējās paaudzes deju kolektīvā, meitas mācās bērnu mūzikas skolā, Juris ir arī rajona padomes deputāts. Nepārvarams ir kalnu vilinājums. Doties uz kalniem izslēpoties, doties virsotņu iekarošanā, — tas ir prieks, ko Urtānu ģimene sev neatsaka nekad. Arī tad, ja kāds vēl ir ķipara gados un nākas lūgt vecvecākus pieskatīšanai. Bet piecu gadu vecumā meitas jau bez kurnēšanas, pacietīgi ir pārnesušas tāla ceļa grūtības. Pat šovasar, kad Katiņai vēl bija atļauts būt galvenajai ģimenes laika reglamentētājai, ģimenes galva kopā ar dažām draugu ģimenēm devās pārgājienā pa Latgales ezeriem.

— Starp citu, kurš īsti no jums ir ģimenes galva?

Ainas kundze ar roku rāda vīra virzienā, bet dzīvesbiedrs pamāj ar galvu: — Viņa, — un smejas: — Esam divgalvaina ģimene.

— Kur jūs rodat mierinājumu grūtos brīžos?

— Ģimenē.

— Bet ceļošana ir tik dārgs prieks, ko ne visi var atļauties?

— Līdz šim tas bija lēti. Studiju gados mēs Kaukāzā izslēpojāmies par 60-70 rubļiem. Faktiski tā bija biļetes cena līdz Kaukāzam. Mugursomā speķa gabals, sažāvēti sausiņi, putraimi. Aizbraucam, un — kalnos iekšā. Tūristu bāzēs nekad neesam dzīvojuši. Tās mums nebija pa kabatai. Arī konfliktu nekad ar vietējiem nav bijis. Gluži vienkārši mēs respektējam vietējo iedzīvotāju uzskatus, konfliktos ar viņiem nenonācām.

— Jūsu Ziemsvētku tradīcijas un neaizmirstamākie svētki?

— Mums ir dāvanas un eglīte, un laimes liešana, zirņi un pupas svētku galdā, arī šis un tas cits, bet nekad nav no ēdieniem lūstoši galdi. Jo nevar nodzīt sievieti, saimnieci, cienastu gatavojot, tik ļoti, ka viņai nav spēka priecāties par svētkiem. Bet neaizmirstamākie Ziemsvētki bija kādreiz... Anspoku mežā pie Preiļiem. Mums vajadzēja pirms kāda brauciena kalnos izmēģināt nakšņošanu teltīs sniegā. Bija ugunskurs, draugi, egles, zvaigžņota debess, cienījams aukstums un gulējām teltī...

— Kuriļu salas, Vidusāzija, Sibīrija... No kurienes jūsos šis ceļotprieks?

— Jura tēvs ir ģeogrāfs. Bet tagad cenšamies, lai mūsu bērni arī dabūtu vairāk redzēt, tas attīsta viņus. Arī raksturam nāk par labu. Meitas ir iemācījušās būt ļoti patstāvīgas, atbildēt par sevi un savu rīcību. Tie cilvēki, kas zina tikai mājas un darbu, ļoti daudz ko zaudē. Bet iegūtais ir tā bagāža, ko neviens nevar atņemt.

Ainas kundze bez tam vēl aizraujas ar netradicionālajām ārstēšanas metodēm, ir beigusi kursus pie Džūnas. Jura kungs ir apguvis un nodarbojas ar lāzera terapiju. Ir nopirkta aparatūra un beigti kursi un jau praksē pārbaudīls, ka ar labiem panākumiem lāzers var izārstēt jebkuru iekaisumu. Liela piekrišana šai ārstēšanas metodei. Minsteres draugi ģimenei uzdāvinājuši ultraskaņas skanēšanas aparātu, kas ginekologa darbā ļoti noder, rūpējoties par topošo bērniņu.

— Ainas kundze, varbūt mūsu ikdienas nomāktajām sievietēm varat pateikt kādu brīnumrecepti, lai vismaz uz svētkiem paceltu tonusu?

— Ir ļoti svarīgi iemācīties nekreņķēties par sīkumiem, vai arī par to, ko nevar izmainīt.

Bet dzīvesbiedram ir vēl sava piebilde:

— Visi runā par to, cik ir slikti, cik ir drūmi. Ja bišķīt pasmaidītu un domātu, ka var būt vēl sliktāk, tad šajā brīdī noteiktu justos labi. Gluži vienkārši ir vairāk jāuzsmaida un biežāk jāsaka labi vārdi citiem. Visbriesmīgākā nelaime ir pesimisms, sevišķi jauniešu vidū. Protams, vecajiem ir grūtāk, bet, ja jaunākie ļaudis, labi meistari nolaiž rokas un vaimanā, tad nu gan nav ko teikt. Briesmīgi ir tad, ja sieviete ir nostrādājusies, bet vīrs absolūti neko nedara, lai atrastu darbu, peļņas vietu, lai ko gādātu un rūpētos. Vesels bars ir šādu ģimeņu, kur sievai jālien no ādas laukā. Vīriešiem ir jāmeklē izeja. Ja meklē un neizdodas, tā ir normāla situācija, bet nenormāli, ja sēž un neko nedara.

— Esam nonākuši pie ļoti nopietna jautājuma. Jūs, Urtāna kungs, esat rajona deputāts. Ko jums ir izdevies paveikt no sava iecerētā?

— Jāsaka atklāti, ka nebiju noskaņots kaut ko daudz solīt. Deputāti tika ievēlēti tādi, kas tajā brīdī bija nepieciešami un kam tobrīd bija jāaizstāv Latvijas politika, bet kas absolūti nespēj veikt ekonomiskas funkcijas. Tas pats arī Augstākajā Padomē. Šodien jāstrādā cita līmeņa deputātiem. Nebaidos, ka vēlēšanās uzvaru varētu gūt komunisti. Tie vairs nebūtu vecajā izpratnē, kuru ierocis bija tanki, teiksim, Žirinovska tipa. Iespējams, ka arī Latvijā notiks kaut kas līdzīgs Lietuvai, bet pie varas nākušie risinās ekonomiskas problēmas.

Domāju, ka liela daļa pie varas pašreiz esošo cilvēku neko citu nav redzējuši kā tikai padomju iekārtu...

Man klātneesot tiku ievēlēts ekoloģijas komisijā. Ekoloģija ir pasliktā līmenī, bet arī tie reālie labošanas ceļi man ir diezgan pasveši. Bet neuzskatu arī, ka šī komisija šodien spētu kaut ko uzlabot. Gluži vienkārši tam nav līdzekļu.

Vakara saruna pie kafijas tases Urtānu dzīvoklī vēl rit par dažādām lietām. Par pazudušo ģimenes mīluli — balto Angoras runci. Ja kāds kaut kur mana, pie tam vēl — klibu, tad lai zina, ka tas pieder un to gaida Urtānu ģimene. Par Preiļu novada bērniņiem, kuri, par laimi, dzimst ne mazāk kā iepriekšējos gados. Par daudz ko citu. Bet nevaru nepajautāt Urtāna kungam par sievietēm.

— Pašlaik ļoti atšķiras lauku un pilsētas sievietes. Lauku ir nosvērtākas, reālākas un pašreizējai dzīvei gatavākas. Pilsētnieces ir kašķīgas un ar visu neapmierinātas, pat tur, kur nav iemesla.

Mēs atvadāmies. Urtānu ģimene vēl dodas uz vācu valodas nodarbībām. Teic labus vēlējumus «Novadnieka» lasītājiem. Bet es aizeju un nezinu, kā spēt jums nodot šo labvēlīgo optimismu, gaišumu, ticību, māku nesūroties un māku garīgi dzīvot, kā tas ir šajā ģimenē.

Pavada zilu vizbulīšu skatiens.

Līvija Rancāne

✿ ✿ ✿ ✿

TELEVĪZIJAS PROGRAMMA

Piektdiena, 25. decembris

LATVIJAS TV I

10.00 Dalies mīlestībā! Dievkalpojums bērniem Rīgas Domā. 10.45 Mult. filma. 11.00 Spiets. 12.30 Ziemassvētku dziesmas. 12.55 Pāvesta Jāņa Pāvila II Ziemassvētku vēstījums un svētība. 13.40 Č.Dikenss. Sikstulis. Latvijas nacionālā teātra izrāde. 15.40 Ziemassvētku balle pilī. 16.10 Rīga videoversijā. 16.40 Selma Lāgerlēva. TV iestudējums. 17.20 Pogrupa Lolly un V.Juhņevičs Ziemassvētku programmā pekšņiem. 17.40 Dzejas teātris. A.Rancāne. 18.10 Starptautiskā programma Baltijas Ziemassvētku zvani. 19.00 Ķengura kabatā. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.00 Skatuve. 21.30 A.Volodins. Jēzus māte. Teātra izrāde. 22.55 Dalies mīlestībā! 23.05 Savu mieru es jums dodu. Koncerts. 23.50 K.Ričards. Notikums. Koncerts Vemblija stadionā.

LATVIJAS TV II

17.00 Ēterā - Vidzemes TV. 18.00 Ziemassvētki dažādās pasaules valstīs.

OSTANKINAS TV

18.50 Brīnumu lauks. 19.40 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.40 Erotiskais šovs. Mākslas filma. 21.35 Skatiens un citas programmas piedāvā...

KRIEVIJAS TV

7.00 Vēstis. 7.25 Lietišķu cilvēku laiks. 7.55 Vaļasbrīdis. 10.00 Labākās NBA spēles. 12.35 Informatīvi komerciāla programma. 12.40 Zemniecības jautājums. 13.00 Vēstis. 15.00 TV birža. 15.30 Studija Rost. 16.00 Ziņas bērniem. 16.15 Jaungada pirāgs. 16.25 Minarets. 16.40 Reportāžas no NATO. 17.10 Trests M. 17.25 V.Disnejs - piektdienās. Ziemassvētku zvaigzne. 1. sērija. 18.15 Mult. filma. 18.25 Mult. filma. 19.00 Vēstis. 19.25 Pēdējais apacis. Mākslas filma. 21.15 Programma EKS. 21.25 Lāde. Filma no cikla Mijkrēšļa zona. 22.00 Vēstis. 22.25 Sporta karuselis. 22.40 Krievijas Federācijas AP sesijā. 23.10 Briesmonis no Bizambergas. Mākslas filma.

LATGALES TV

14.00 Ziemassvētku dievkalpojums Rēzeknes Jēzus Sirds baznīcā. 15.40 Ziemassvētku programma Svētku vakars logā stājas klusi...

Sestdiena, 26. decembris

LATVIJAS I

8.45 Kristīgā pasaule. 9.00 Rīta stunda. 1. daļa. 10.00 Kārumnieks. 10.15 Rīta stunda. 2. daļa. 10.50 Koncerts. 11.00 Ziemassvētku mise Romas katoļu Rīgas Sv. Jēkaba katedrālē. 12.15 Dievs un pasaule. 12.45 Ziemassvētki. TV īsfilma. 13.10 Pasaka, pasaciņa... 14.40 Aktrisei L.Žvīgulei - 90. 15.20 Bordertauna. 19. un 20. sērija. 16.05 Ziemassvētku dziesmas. 16.30 Z.Mauriņa. Jēzus bērns jūras dzelmē. TV iestudējums. 16.55 Baltie Ziemassvētki. 17.20 Otas pasaulē. 17.50 Viens noburts vārds. 18.05 Atkāpe. 18.45 Kādu dziesmu dziedāsim? 19.30 Sēta. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.10 Katru sestdienu - Tonis. 21.25 Akcijas Dalies mīlestībā! noslēguma koncerts. 23.25 Bee Gees koncertā.

OSTANKINAS TV

8.00 Maratons-15 - mazuļiem. 8.25 Eldorado. 8.55 Autogrāfs - sestdienās. 9.25 Cilvēka institūts. 9.55 Aviokosmiskais salons. 10.10 Stils. 10.40 Tikai ar lidmašīnu var aizlidot. 11.30 New life - Atmoda. 14.30 Kristīgā programma. 14.50 Vampīrēns Drakulito. Mult. filma. 15.10 Viktorija. Muzikāls šovs. 16.35 TV spēle Kurjers. 17.40 Sirdspukīte. ASV mākslas filma. 19.40 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.40 Kas? Kur? Kad? 21.55 Mult. filma. 22.00 Eiropa plus. 23.00 Ziņas. 23.15 Venēcijas aplenkums. Mākslas filma. 0.45 Visas zvaigznes. Kinokoncerts.

KRIEVIJAS TV

7.00 Vēstis. 7.20 Sporta pasaule firmas Gillette skatījumā. 7.50 Basketbola apskats. NBA. 8.20 Jaungada pirāgs. 8.30 Ja jums vairāk nekā... 9.00 Plus vienpadsmit. 10.15 Skola tuvplānā. 11.00 Uz zelta lieveņa sēdēja. Mākslas filma. 12.10 V.Vereščagina dzimtenē. 12.40 Iknedēļas lauku vēstnesis. 13.00 Vēstis. 13.20 Laimes likloči. 14.20 Piligrims. 15.05 Trumpja dāma. 15.35 K-2 piedāvā... 16.05 Futbols bez robežām. 17.00 K-2 piedāvā... 17.30 Parlamenta vēstnesis. 17.45 Ar bērna muti. 18.15 Mult. filma. 18.25 Mult. filma. 19.00 Vēstis. 19.25 Es tevi mīlu. Mākslas filma. 21.15 Starpbrīdis. 21.25 Helgramaitas metode. Filma no cikla Mijkrēšļa zona. 22.00 Vēstis. 22.25 Sporta karuselis. 22.30 Izklaidējoša programma. 23.30 Muzikāla programma.

LATGALES TV

17.05 Latgales ziņas. 17.20 Reklāma. 17.25 Latgales ziņas (krievu val.).

Svētdiena, 27. decembris

LATVIJAS TV I

9.00 Koncerts Ziemassvētkos. 9.25 Kurzemes baznīcas Ziemassvētkos. 10.00 Dvēselīt, atgriezies! 10.15 Programma nedzirdīgajiem. 10.55 Rīgas Skolēnu pils Tautas teātra Zīļuks iestudējums. 11.20 Ness un Nesija. Mult. filma. 12.20 Rainis. Spēlēju, dancoju... Latvijas Nacionālā teātra iestudējums. 14.30 Ziemassvētkos ielūdz R.Pauls. 15.10 Koncerts Allberthollā. 15.50 Kinožunāls Latvijas hronika. 16.00 Ēterā - Vidzemes TV. 16.30 Represētie Latvijas valstvīri. 17.15 Abpus šimbrīžam. 17.45 Satikšanās mūzikā. 18.30 Mājoklis, vide, personība. 19.00 Skabarga. 20.00 Miedziņš nāk... 20.15 Mūsu kinonedēļa. 20.30 Panorāma. 21.20 Cilvēka bērns. Mākslas filma. 22.55 Ziemassvētku koncerts no Vīnes.

OSTANKINAS TV

8.05 Solo. 8.35 Pēdējais dinozaurs Denvers. Mult. filma. 9.05 Kamēr visi mājās. 9.35 Gudrinieki. 10.15 Zem «Pī» zīmes. 11.05 Melnā Skaistulīša piedzīvojumi. Mākslas filma. 11.30 Izvēlas jaunā paaudze. 12.20 KTV-I un kanāls France Internacional piedāvā... 12.30 Pifs un Herkuless. Mult. filma. 12.40 Kusto komandas zemūdens odiseja. Dok. filma. 13.30 Spēlējiet, harmonikas! 14.00 Ziņas. 14.25 Dialogs tiešajā pārraidē. 15.00 Ceļotāju klubs. 16.40 TV locis. 16.55 V.Disnejs piedāvā... 17.45 Ziņas. 18.00 A.Papanovs. Svētdienas kinoprogramma. 19.00 Programma X. 19.15 Desmit gladiatoru triumfs. Mākslas filma. 21.00 Nedēļas notikumu apskats. 21.45 Sportiska nedēļas nogale. 22.00 Tikšanās Mārupes ielā. 22.30 Koncerts Sv. Pētera baznīcā. 23.00 Ziņas.

KRIEVIJAS TV

7.00 Vēstis. 7.25 Kristīgā programma. 7.55 Priekšā vēl daudzi tūkstoši jūdžu... 8.10 Svētdiena provincē. 8.55 Mazpazīstamas kultūras. 9.25 Sešsimt... 9.45 Leļļu filma. 10.15 Re, kur viņi... 10.45 TV krustvārdu mīkla. 11.20 K-2 piedāvā... 12.25 Japānas mult. filma. 15. sērija. 12.40 Zemniecības jautājums. 13.00 Vēstis. 13.20 Neiznīcināt... 13.35 A.Čehova I starptautiskais teātru festivāls. 14.35 Ziemasssvētku kartīte. 14.45 Jaungada pirāgs. 14.55 V.Pozners un F.Donahjū. 15.25 XX gadsimts - kadrā un aiz kadra. 16.25 Dzīvnieku pasaulē. 17.25 Mūsu mīluļi. Programma bērniem. 17.55 Brīnumainā piezemēšanās. Mākslas filma. 1. sērija. 19.00 Vēstis. 19.20 Brīnumainā piezemēšanās. Mākslas filma. 2. sērija. 19.55 Mult. filmas pieaugušajiem. 20.20 Filma Superizlūks. Spiegi. 20.50 60 minūtes. 21.50 Telekompānijas CBS programmas noslēgums Krievijas televīzijā. 22.00 Vēstis. 22.25 Sporta karuselis. 22.30 Rokmūzikas koncerts. L.Doļina.

LATGALES TV

15.50 Uz pieprasījumu.

Cienījamie paju biedri un patērētāju kooperācijas darbinieki!

Sveicam Jūs Ziemas saulgriežu svētkos un Jaunajā gadā! Lai svētku gaišums sasilda Jūsu sirdis, dod spēku, veselību un izturību ikdienas gaitās!

RPBS valde un arodkomiteja

Ir dienas gājušas ar baltu vizmu,
Ir bijušas, kad ēnas kaktos smej, —
Lai dienām laime uzmet baltu sniegu
Un vairāk prieka ikdienībā lej!

Priecīgus Ziemassvētkus un izturību 1993. gadā Līvānu, Aglonas maizes ceptuvju, limonādes, desu ceha un sagādes darbiniekiem vēl sagādes un ražošanas apvienības administrācija.

Lai Jaunais gads un Ziemassvētku nakts
Kā brīnums nāk un prieku sirdij lej,
Lai atnes laimi dvēselei un mieru pasaulei.

Sirsnīgi sveicam rajona medicīnas darbiniekus *svētkos.*

Administrācija, arodbiedrība

Ziemassvētku naktī neguliet, bet apmeklējiet veikalu «Zeltene» 25. un 26. decembrī no plkst. 22.00!

Tikai šeit par viszemākajām cenām Jūs varat iegādāties importa liķierus un šampanieti.

Lai jaunais gads nes saules dienas,
Lai tumšas, saltaš nav nevienas.
Lai spēka daudz, lai viss, ko darāt, — sokas,
Nekad lai nepagurst Jums sirds un rokas.

Sveicam Preiļu trikotāžas fabrikas darbiniekus Ziemassvētkos un Jaunajā gadā!

Administrācija un arodkomiteja

Pārdod

govi kopā ar lopbarību. Tālrunis 43088.

Pērk

ābolus. Tālrunis 21600.

Maina

3 istabu dzīvokli ar ērtībām pret diviem atsevišķiem dzīvokļiem. Tel. 21918;

* * *

ķieģeļu garāžu (ar bedri) pret pārvedamo (betona) vai PĀRDOD. Tel. 22425 vakaros.

... gads nākošais par bijušo lai labāks, lai prieks un veselība visiem...

SVEICAM AGLONAS PAGASTA IEDZĪVOTĀJUS ZIEMASSVĒTKOS UN JAUNAJĀ GADĀ.

Aglonas pagasta Tautas deputātu padome

« Novadnieka» nākamais numurs iznāks 1993. gada 5. janvārī

Ražošanas komercfirma LAT URSUS piedāvā:

— traktorus, kuru degvielas patēriņš ir par 25 % mazāks kā NVS ražotajiem traktoriem, garantējot traktoru tehniskās apkopes, apgādi ar rezerves daļām:

pēc firmu «Massey-Ferguson» un «Perkins» licencēm Polijas Republikas firmā «URSUS» ražotos traktorus:

URSUS 2812 ar riteņu formulu 2 x 4, motora jaudu 38 ZS,
URSUS 3512 ar riteņu formulu 2 x 4, motora jaudu 47 ZS,
URSUS 4514 ar riteņu formulu 4 x 4, motora jaudu 66 (72) ZS
un citas modifikācijas — pavisam 18,
LATURSUS ar riteņu formulu 2 x 4, motora jaudu 52 ZS;

— traktoru URSUS C-360 kabīnes;

— rezerves daļas graudaugu novākšanas kombainiem «BIZONS-REKORDS»;

— divasu 4 tonnu vestspējas traktoru piekabes;

— divasu 4 tonnu vestspējas traktoru piekabju bortu un papildbortu komplektus;

— automašīnas GAZ-53A kravas kastes.

Firma kvalitatīvi veic:

— projektēšanas darbus dažādiem tautsaimniecības objektiem;

— automašīnu krāsošanu, dažādu modifikāciju motoru bloku un kloķvārpstu slīpēšanu, sēdekļu pārvalku šūšanu.

Firmas veikalā var iegādāties automašīnu rezerves daļas, šujmašīnas 134AB-35-10, citus tehniskos materiālus.

Firmas adrese: LV-3000, Ražošanas komercfirma «LATURSUS», Rubeņu ceļš 60, Jelgava. Telefons (8-230) 21089, teletaips 161001-RITMS, telefakss 161826- AKVA.

Nesakiet man, ka pasaulē ir vēl
Kas smagāks par sauju dzeltenu smilšu,
Kas vaļējā kapā krīt...

Izsakām visdziļāko līdzjūtību tuviniekiem sakarā ar Monikas Jēkaba m. BABRES nāvi.

P/s «Vanagi» kolektīvs

Lielais miers nu klusi, klusi
Tavai sirdij pieskārās.

Izsakām līdzjūtību piederīgajiem sakarā ar Jāzepa LOZDAS nāvi.

P/s «Vanagi» kolektīvs

Un tā mēs aizejam,
Tā pēkšņi un pavisam.
Z.Purvs

Izsakām līdzjūtību Jānim Teilānam sakarā ar BRĀĻA nāvi.

Rajona skolotāju koris

Gan sāpju dienas, gan saules rīts —
It viss tiek klusi zemē īts.

Dalāmies bēdās ar Jāni Teilānu, BRĀLI zaudējot.

Ansamblis «Naktineica»

Izsakām dziļu līdzjūtību skolotājai Zinaidai Vilcānei, BRĀLI zaudējot.

Darba biedri

Dalām bēdu smagumu ar Jāni Teilānu, guldot BRĀLI Stanislavu zemes klēpī.

Bērnudārza «Pasaciņa» kolektīvs

Ja smagi bija strādājot,
Lai vieglas smiltis zeme dod.

Izsakām līdzjūtību Martas STRODES piederīgajiem, viņu zemes klēpī guldot.

Paju sabiedrības «Dzintars» kolektīvs

Viena klusuma tagad būs vairāk,
Vienas nepārsāpamas sāpes...

Izsakām līdzjūtību Jānim Teilānam sakarā ar BRĀĻA nāvi.

Ansamblis «Jumaleņa»

Aizej tu, bet tavos darbos
Mūžs vēl ilgus gadus būs.
Mirkļos gaišos, mirkļos skarbos
Vārds tavs piemiņā mums būs.

Izsakām dziļu līdzjūtību Pētera Jāzepa d. BRAKOVSKA piederīgajiem.

Paju sabiedrības «Vārkava» valde un arodkomiteja

Vairs tikšanās gaišuma nebūs,
Ir atdots un paņemts viss.

Izsakām līdzjūtību Jānim Teilānam, no BRĀĻA uz mūžu atvadoties.

Folkloras kopa «Mūdernīki»

Atver acis, tēt, un savos bērnos raugies,
Cik daudz sāpju viņu krūtīs mīt,
Viņu lūpas saka klusu paldies,
Sirds grib tavu sirdi sasildīt.
A.Vējāns

Izsakām līdzjūtību Inārai Botorei sakarā ar MĀTES nāvi.

Paju sabiedrības «Rušona» arodkomiteja un valde

Kad baltas sveces raud uz TĒVA kapa, esam kopā ar Mečeslavu Barovski šajā vissmagākajā brīdī.

SIA «Agroapgāde» kolektīvs

Mīļo tēt, cik ļoti grūti
Tevi zemes klēpim dot,
Atvadoties sveikas sūtīt,
Dziedāt dziesmu pēdējo.

Izsakām dziļu līdzjūtību Imantam Brakovskim sakarā ar TĒVA nāvi.

Zemessargu štāba kolektīvs

Precizējums

«Novadnieka» 22. decembra numurā 1. lappusē ievietotajam materiālam «Dzirdi!» — «Novadnieka» lasītājiem" tehnisku iemeslu dēļ nav iespiests nobeigums. Raksta pēdējā rindkopā jābūt: «Līdz sirds dziļumiem saviļņoti vecie ļaudis klausījās Ziemassvētku dziesmas, bet Rudzētu internātpalīgskolas audzēkņu sejās kā atvērtā grāmatā bija lasāms, kas notiek viņu sirsniņās...»

NOVADNIEKS

Izdod Preiļu rajona pašvaldības uzņēmums «Novadnieks»
REDAKTORS PĒTERIS PĪZELIS

Laikraksts iznāk kopš 1950. gada 29. marta.
REDAKCIJAS ADRESE: LV-5301, Preiļos, Aglonas ielā 1. ☎ 22059, 22305, 21759, 22154, 21996, 21985.
PASŪTĪJUMA INDEKSS 68169.

Reģistrācijas apliecība № 1018.
Iespiests Daugavpils tipogrāfijā Daugavpilī, Valkas ielā 1. Ofsetiespiedums. 1 iespiedloksne.
Metiens 6021 eksemplāri. Pas. № 1807

© Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce uz «Novadnieku» obligāta.